

γνωστοί, ὥστε μόλις διατάξας τὰ τῆς νέας ἐπαρχίας αὐτοῦ πράγματα προσεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς μέλος τῆς Μεγάλης ἐθνοσυνελεύσεως τῆς ἐνταλείσεως τῇ 1858 ἵνα συντάξῃ τοὺς ἐθνικοὺς κανονισμοὺς, καὶ εἰργάσθῃ μετὰ ζήλου ἄγνοῦ ἐπὶ τριετίαν περίπου ἐν τῇ ἐθνοσυνελεύσει ἐκείνῃ. Διὰ τῆς συνεσεως δὲ καὶ πεφωτισμένης πείρας αὐτοῦ ὅχι μόνον μεγάλως συνετέλεσε πρὸς παῦσιν τῶν καταχρήσεων καὶ βελτίωσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἀλλὰ καὶ σπουδαίως προσήνεγκεν ἄλλης φύσεως ὑπηρεσίας διορισθεὶς πρὸς τοῖς ἄλλοις Σκευοφύλαξ τοῦ Πατριαρχικοῦ θησαυροφυλακίου ἔφορος δὲ καὶ ταμίας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς. Ὅτε τὸ μὲν θησαυροφυλάκιον μετεκόμισεν εἰς τὸν πύργον τῶν Πατριαρχείων ὃν καὶ καταλλήλως πρὸς τοῦτο πρῶτος αὐτὸς διεσκεύασε, τὴν δὲ Σχολὴν ὠφέλησε συντελέσας πρὸς εἰσαγωγὴν χρησίμων μεταρρυθμίσεων.

Τῶν κανονισμῶν δὲ συντελεσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων, ἐπὶ δὲ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον κληθέντος τὸ πρῶτον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1860 τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ, ἐπανῆλθε χαίρων ὁ Σωφρόνιος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου εἰς Ἀμάσειαν καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νέων κανονισμῶν, καὶ τὴν διανοητικὴν καὶ ἡθικὴν μόρφωσιν τῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν διατελούντων Χριστιανῶν.

Ἀναδειχθεὶς δὲ κατὰ τὸ μακρὸν ἤδη τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καὶ πλήρες ζωηρᾶς καὶ εὐσεβοῦς ἐνεργείας στάδιον καὶ ὡς Διάκονος καὶ ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ ὡς Ἀρχιερεὺς, ἄμεμπτος, ἀφιλοχρήματος, φιλόμουσος, φιλόκαλος καὶ προστάτης τῆς θρησκείας ἀτρόμητος, ἐκλήθη ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας τῇ 20. Σεπτεμβρίου 1863 ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν περιστάσει καθ' ἣς τὸ κυμαινόμενον τῆς ἐκκλησίας σκάφος ἔδειτο χεῖρὸς δεξιᾶς καὶ κυβερνήτου πεφωτισμένου, καὶ ἱκανοῦ πρὸς πάντα κίνδυνον εὐθαρσῶς νὰ ἀτενίσῃ. Διότι προέκειτο νὰ συναρμολογήσῃ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν εἰλικρινείᾳ τοὺς κανονισμοὺς, νὰ συνδιαλλάξῃ δύο ὁμόθρησκα ἔθνη, τὸ Γραικικὸν καὶ Βουλγαρικόν, νὰ προστατεύσῃ τὰ δίκαια τῶν Ἁγίων

τόπων κατὰ τῆς ληστρικῆς τῶν Ἠνωμένων Ἡγεμονιῶν ἀρπαγῆς, νὰ παγιώσῃ τὴν νέαν τῶν πραγμάτων τάξιν καὶ ἀνυψώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐκλείαν καὶ λαμπρότητα.

Τὸν βαρὺν τοῦτον ἄθλον ἀναλαβὼν ὁ Σωφρόνιος ἐπιτυχῶς ἐπὶ τετραετίαν διεξήγαγεν, ἀλλὰ τῇ 1867 προσβλήθεις ὑπὸ νόσου δεινῆς παρητήθη· νοσηλευθεὶς δὲ καὶ ἀναρρώσας, ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἐν τῇ νήσῳ Πριγγήπῳ ιδιόκτητον οἰκίαν αὐτοῦ, μετὰ τριακονταετῇ περίπου πολυκύμαντον καὶ πλήρη περιπετειῶν ὑπηρεσίαν, καὶ ἐκεῖ ἔμενεν ἰδιωτεύων. Ἀλλ' ὅτε τῇ 1870 ὁ βαρὺς κλύδων, ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Νικάνορος ἐπισκήψας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ μακρὸν συνταράξας, ἤρξατο κατευναζόμενος, ὑφίστατο δ' ὁ μετ' αὐτὸν σάλος, ἡ δὲ ἀνάγκη κυβερνήτου δεξιῷ ἐπεβλήθη ἀκαμπτος ὑπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν, τότε καὶ λαὸς καὶ Ἐκκλησία ἔστρεψαν πάλιν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ἰδιωτεύοντα Σωφρόνιον. Κοινῇ δὲ βουλῇ καὶ γνώμῃ τῇ 23. Ἰουλίου 1870 προσκαλεῖται νὰ συνεχίσῃ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίας αὐτοῦ, λαμβάνων εἰς χεῖρας τοὺς οἰκας τοῦ δεινῶς σαλευομένου σκάφους τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας.

Ἀποδεξάμενος δὲ ἐξακολουθεῖ καὶ μέχρι σήμερον αἰσίως καὶ ἐν πλήρει γαλήνῃ διακυβερνῶν τὸν Ἀποστολικὸν τοῦτον θρόνον ὁ γηραιὸς Σωφρόνιος, ὁ ἀρχαιότατος τῶν συγχρόνων ἡμῶν ἀνωτέρων κληρικῶν, καὶ ὁ πολυχρονιωτέρας καὶ πλείονας παντὸς ἄλλου ὑπηρεσίας προσενεγκὼν τῷ τε γένει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν. Διότι ὑπηρετεῖ μὲν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ 1820 ὡς Ἱεροδιάκονος, διευθύνει δὲ δεξιῶς καὶ θεαρέστως διαφόρους αὐτῆς Ἐκκλησίας ὡς Ἀρχιερεὺς ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1839 παρουσιάζων οὕτω ἐνιαῖον καὶ μοναδικὸν παράδειγμα ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Ἀρχιερέως ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὅλην ὑπηρετοῦντος. Διότι τὸν Ἰούνιον τοῦ 1889 συμπληρωθήσεται θεία πάντως εὐδοκία ἡ πρώτη ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ πεντηκονταετηρίς τῆς Ἀρχιερωσύνης τοῦ δικαίως καὶ ἐπαξίως τοῦ γενικοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς τιμῆς πάντων ἀπολαύοντος πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Κυρίου Σωφρονίου.

ΕΚ ΤΩΝ ΜΥΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΣΙΛΗΣ.

Τῇ 14. Ἰουλίου 1789 ὁ ἐξεγνηγερμένος λαὸς τῶν Παρισίων προσέβαλεν ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν Βαστίλλην, καὶ ἂν παρακολουθήσωμεν τὰς ὑπὸ τῶν συγχρόνων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συγγραφέων διδομένας ἡμῖν πληροφορίας, καταλήγομεν σχεδὸν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ἐξ ἐφόδου ἀλώσεως τῆς Βαστίλλης ἦτο καὶ ἡ περιέργεια τοῦ πλήθους νὰ ἴδῃ ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς τὰ ἐν τῇ παναρχαίῳ ἐκείνῳ γαλλικῷ δεσποτηρίῳ κρυπτόμενα φοβερά καὶ φρικώδη μυστήρια, περὶ ὧν εἶχεν ὅλως ἀσαφῆ καὶ ὑπὸ τῆς ἐξεγνηγερμένης φαντασίας παραμεμορφωμένην ἰδέαν.

Μικρὸν πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Βαστίλλης εἶχον δημοσιευθῇ ἐκτὸς τῆς Γαλλίας διάφορα βιβλία, ὡς παραδείγματος χάριν τὸ ἔργον τοῦ Linguet „Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς Βαστίλλης“, τὰ ὅποια ἐνεποίησαν μεγίστην αἰσθησιν καὶ θαυμασμόν καὶ ἐξήγειραν εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν τὴν φαντασίαν τῶν ἀνθρώπων ἐν σχέσει πρὸς τὰ φρικώδη καὶ ἀποτρόπαια κακούργήματα ἅτινα ἐκρύπτοντο ἐν τῇ μυστηριώδει ἐκείνῃ εἰρκτῇ.

Ὑπὸ μυστηρίων περιεβάλλετο ἡ παράδοξος αὕτη εἰρκτῇ

ἀφ' ἧς στιγμῆς ἰδρῶθη. Ἐν ἔτει 1370 ἡγέρθησαν μὲν οἱ πρῶτοι πύργοι, ἀλλ' ἐχρησίμευσον κυρίως ὡς ὀχυρωτικά προτειχίσματα τῶν πλευρῶν μιᾶς πύλης, καὶ μόλις ἀφ' οὗ προσετέθησαν καὶ ἄλλοι τέσσαρες ἢ πέντε πύργοι καὶ συνεδέθησαν δι' ἰσχυροῦ περιτειχίσματος, ἔχοντος κατὰ τὴν βάσιν πανταχοῦ δώδεκα ποδῶν πάχος, ἤρχισεν ἡ Βαστίλλη νὰ χρησιμεύῃ ὡς δεσποτήριον, καὶ νὰ πληρῶται καταδίκων.

Οἱ πύργοι ἤρχισαν νὰ χρησιμεύουσιν ὡς διαμονὴ τῶν δυστυχῶν τούτων ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1380 καὶ ἐφεξῆς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Βαστίλλης διακρίνονται διάφοροι περίοδοι ἐντὸς τοῦ ὀχυρώματος τούτου τῆς τυραννίας καὶ τοῦ δεσποτισμοῦ· εἴ τι καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ εἶχον σχηματισθῇ τρόπον τινὰ διάφοροι μῦθοι καὶ παραδόσεις περὶ τοῦ δεσποτηρίου τούτου, ἀναφέρουσαι ἐκ τῶν παρελθόντων τοῦλάχιστον αἰώνων πράγματα τερατώδη καὶ φρικτά.

Ὅτε ἡλώθη ἡ Βαστίλλη, θὰ ἠδύναντο βεβαίως οἱ ἄνθρωποι νὰ λάβωσιν ἀκριβῆ γνώσιν καὶ βεβαιότητα περὶ τῶν μυστηρίων τοῦ φρουρίου τούτου, ἂν ἡ ἄλωσις εἶχε γείνη κα-

νονικῶς καὶ μὲ τὴν ἀπαιτουμένην τάξιν. Ἄλλ' ὥς γνωστὸν ἢ φρουρά, ἣτις εἶχε παραδοθῇ μὲ τὸν ἐντιμότερον τρόπον καὶ ἀνοίξῃ τὴν γέφυραν, κατεσφάγη κατὰ μέγα μέρος καὶ τὰ εἰσορμήσαντα εἰς τὴν Βαστίλλην πλήθη ἤρχισαν ἀμέσως τὰς διαρπαγὰς καὶ λεηλασίας. Μόνον μικρὸν τι μέρος τῶν ἐγγράφων ἐσώθη, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγράφων τούτων ἐδημοσιεύθησαν ἀμέσως μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βαστίλλης ἀπειράριθμα βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλα μὲν συνεγράφησαν ὑπὸ ἀνθρώπων οἵτινες διὰ τῆς συλήσεως εἶχον λάβῃ κατοχὴν ἐγγράφων τινῶν, ἄλλα δὲ ὑπὸ ἀρχαίων τῆς Βαστίλλης δεσμίων. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῶν Παρισίων συνέλεξε ὡσαύτως καὶ ἐτακτοποίησεν ὅσα ἐκ τῶν ἐγγράφων ἠδυνήθησαν νὰ ἐλθῶσιν εἰς τὴν κατοχὴν του.

Αἱ δημοσιεύσεις ὅμως αὗται εἶναι λίαν ἀμφιβόλου ἀξίας, διότι καὶ τὰ ἀνευρεθέντα ἀκόμη ἐγγράφα δὲν ἦσαν πλήρη. Ἡ δεσποτεία, τῆς ὁποίας τὸ τέλος εἶχε φθάσῃ, φαίνεται ὅτι προησθάνθη τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, διότι τὸ σπουδαιότατον ὅλων τῶν μυστηρίων, ὅπερ ἐνδιέφερε σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, δηλ. τὸ μυστήριον τῆς περιφήμου „σιδηρᾶς προσωπίδος“ διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Βαστίλλης οὐδεμίαν διασάφησιν ἔλαβε καὶ μένει μέχρι τῆς σήμερον ἀνεξήγητον. Ὅτε τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τῶν Παρισίων ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχὴν του τὸ „μέγα βιβλίον“, εἰς τὸ ὅποιον ἦσαν ἐγγεγραμμένα τὰ ὀνόματα καὶ τὰ αἷτια τῆς φυλακίσεως τῶν δεσμίων τῆς Βαστίλλης, διὰ τῆς ἀναδιφήσεως τοῦ βιβλίου τούτου εὗρέθη ὅτι μετὰ τῶν ἐτῶν 1697 καὶ 1700 ἔλλειπεν ἐν φύλλον, τὸ ὅποιον δὲν εἶχεν ἀποχωρισθῇ βιαίως ἀλλὰ ἐπιμελῶς καὶ μετὰ προσοχῆς εἶχεν ἀποκοπῇ ἀπὸ τοῦ ὅλου βιβλίου. Τὸ φύλλον τοῦτο περιεῖχε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν μόνην ὑφισταμένην ἐξήγησιν περὶ τοῦ μυστηριώδους ἐκείνου ἀνδρὸς μὲ τὴν σιδηρὰν προσωπίδα. Μὴ δυνάμενοι ἐνταῦθα νὰ παρακολουθήσωμεν περαιτέρω τὰ περὶ τοῦ μυστηριώδους τούτου δεσμίου, μεταβαίνομεν ἀμέσως εἰς ἐκεῖνα τὰ μυστήρια τῆς Βαστίλλης, ἅτινα ἔλαβον πλήρη ἐξήγησιν.

Ἡ Βαστίλλη ἦτο δεσμοτῆριον ἐκ τῶν χειρίστων τοῦ εἰδους του καὶ ἀνέκαθεν ἐχρησίμευεν ὡς διαμονὴ πολυπληθῶν θυμάτων τῆς ἀδικίας, τὸ ὅποια εἴτε συστηματικῶς ἐνταῦθα ἐβασανίζοντο, μέχρι θανάτου ἐστρεβλοῦντο καὶ παρεδίδοντο εἰς τὴν παραφροσύνην εἴτε ἐθανατοῦντο ἀμέσως. Μέχρι τοῦδε τοῦλάχιστον οὐδαμῶς διεψεύσθη ἡ φήμη, καθ' ἣν ἐπὶ Λουδοβίκου XI. ὑπῆρχον ἐν τῇ Βαστίλλῃ τὰ λεγόμενα „λησμονητήρια“ (oubliettes, ἐκ τοῦ oublier, λησμονῶ), εἰς τὰ ὁποῖα οἱ καταδικασμένοι ἐλησμονοῦντο ἐξ ἐπιτήδεος καὶ ἀπέθνησκον ἐξ ἀσιτίας. Ὑπάρχουσι μάλιστα ἱστορικαὶ μαρτυρίαι λίαν ἀξιόπιστοι περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ὁ Λουδοβίκος XI. ἄφινεν ἐλεύθερον δρόμον εἰς τὴν ἐκδίκησίν του κατὰ τῶν πριγκήπων τοῦ Armagnac.

Οἱ πρίγκηpes οὗτοι, οἵτινες ἀντεπιοῦντο τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας, περιέπεσον περὶ τὸ ἔτος 1465 εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Λουδοβίκου, ὅστις ἐνέκλεισεν αὐτούς, καὶ τοὺς τρεῖς, εἰς τὰ „λησμονητήρια“ τ. ἔ. εἰς ὑπογείους εἰρηκτάς, αἵτινες ἐν τῷ μέσῳ εἶχον βαθύτατον κοίλωμα ἐν σχήματι χωνίου, εἰς τὸ ὅποιον ὁ καταδικασμένος κατεβιβάζετο οὕτω πως, ὥστε ἔμενεν ἐνηρμοσμένος ἐν τῇ βαθυτάτῃ κορυφῇ τοῦ χωνίου καὶ δὲν ἠδύνατο οὔτε νὰ κατακλιθῇ οὔτε νὰ καθίσῃ. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ θέσις αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἦτο ἀρκούντως φοβερά, καὶ ὅτι οἱ κατάδικοι ἐλάμβανον ὀλιγίστην ἢ οὐδεμίαν τροφήν, ἀλλ' ἐξήγοντο πρὸς τούτοις ἐκάστην τρίτην ἡμέραν ἐκ τῆς φοβερᾶς εἰρηκτῆς των, ἐμαστιζόντο μέχρις αἵματος καὶ συνετρίβοντο οἱ ὀδόντες των.

Ὅτε κατεστράφη ἡ Βαστίλλη, εὗρέθησαν ἀκόμη ἐν αὐτῇ φοβερώταται ὑποχθόνιοι εἰρηκταί, κείμεναι εἰς βάθος δεκαεξὶ ποδῶν ὑπὸ τὸ ἔδαφος καὶ δώδεκα ποδῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων τοῦ Σηκουάνα, τελματώδη κοιλώματα εἰς τὰ ὁποῖα τὸ μόνον ἐπιπλον ἦτο λίθος τις ἐστρωμένος μὲ σεσηπότα ἄχυρα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκοιμᾶτο ὁ κατάδικος, καὶ τὴν ἀποτρόπαιον ταύτην κατοικίαν ἐμερίζετο ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ποντικῶν, χελωνῶν καὶ ἄλλων βδελυρῶν ζωῶν.

Οὐχὶ ὀλιγώτερον φοβεροὶ τῶν ὑποχθόνιων τούτων εἰρηκτῶν ἦσαν οἱ καλούμενοι „σκοῦφοι“, τ. ἔ. τὰ ἀνώτατα δωμάτια τῶν πύργων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐστεγασμένα μὲ μόλυβδον καὶ κατὰ τοῦτο ὠμοιάζον μὲ τὰς μολυβδοσκεπτεῖς εἰρηκτάς τῆς Βινετίας (carceri dei piombi). Εἰς τοὺς „σκοῦφους“ τούτους ἐπεκράτει κατὰ τὸ θέρος τόσῳ φοβερὸς καύσων καὶ κατὰ τὸν χειμῶνα τοσοῦτον ψῦχος, ὥστε οἱ δυστυχεῖς κατάδικοι μετὰ βραχυχρόνιον ἐν αὐτοῖς διαμονὴν καθίσταντο παράφρονες.

Ὁ περίφημος διὰ τὰς περιπετείας του Καλλιόστρος, ὅστις καὶ ἐν τῇ Βαστίλλῃ ἐπὶ τινὰ χρόνον διέτριψε, γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του καὶ τὰ ἑξῆς: „Κυνικὴ ἀναίδεια καὶ ἀναισχυντία, ἀπεχθὴς δολιότης, ψευδὴς οἶκτος, πικρὰ εἰρωνεία καὶ χλεύη, ἀχαλίνωτος σκληρότης, ἀδικία καὶ θάνατος ἔχουσι τὴν ἔδραν των ἐν τῇ πολιτικῇ ταύτῃ φυλακῇ, καὶ ἡ βαρβαρικὴ ἐχεμυθία καὶ σιωπηρότης εἶνε τὸ ἐλάχιστον τῶν κακουργημάτων, τὰ ὁποῖα ἐκεῖ διαπράττονται. Εὗρισκόμεν ἐπὶ ἐξ μῆνας εἰς ἀπόστασιν μόνον δεκαπέντε ποδῶν ἀπὸ τῆς συζύγου μου, χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρω. Ἄλλοι κεῖνται ἀπὸ τριακονταετίας ἐκεῖ μέσα τεθαμμένοι, θεωροῦνται ὡς ἀποθανόντες ἤδη, καὶ αἰσθάνονται ἑαυτοὺς δυστυχεῖς ὅτι δὲν ἀπέθανον πράγματι, διότι ὡς οἱ κολασμένοι τοῦ Μίλτωνος ἔχουσι τίσον μόνον φῶς ἐν τῷ βαράθρῳ των, ὅσον τοῖς ἀρκεῖ, ἕπως διακρίνωσι τὸ ἀδιαπέραστον σκότος, τὸ ὁποῖον τοὺς περιβάλλει. Ναί, φίλτατε, ὡς δεσμώτης κατὰ πρῶτον τὸ εἶπον καὶ ὡς ἐλεύθερος ἀνὴρ τὸ ἐπαναλαμβάνω: Δὲν ὑπάρχει κακούργημα τόσῳ φοβερόν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ ἐξαγινισθῇ ἐντελῶς δι' ἐξαμήνου φυλακίσεως ἐντὸς τῆς Βαστίλλης.“

Ἐκ τῶν περιωθέντων μυστικῶν ἐγγράφων τῆς Βαστίλλης καταφαίνεται ὅτι καὶ ἡ βάσανος ἐφηρμοζέτο ἐπὶ τῶν δυστυχῶν θυμάτων καὶ μάλιστα ὄχι μόνον ἡ βάσανος ὅπως ἐξαναγκάσωσι τοὺς καταδικούς νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἐνοχὴν των καὶ τοὺς συνενόχους των, ἀλλὰ καὶ ὅπως δι' αὐτῆς ἐπαυξήσωσι τὴν θανατικὴν ποινὴν. Κατάδικοι, οἵτινες εἶχον ἤδη παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δημίου ἐβασανίζοντο πρότερον, ὅπως ἐπαυξήθῃ ἡ ποινὴ των καὶ ὅπως ἀναγκασθῶσι νὰ κάμωσι περισσοτέρας ἐνδεχομένας ὁμολογίας. Δύο ὅμως εἶδη βασάνων ἦσαν ἐν χρήσει ἐν τῇ Βαστίλλῃ, τὰ „ἰσπανικὰ ὑποδήματα“ καὶ ἡ „διὰ τοῦ ὕδατος βάσανος“. Οἱ ἄνδρες ὑπεβάλλοντο εἰς ἀμφοτέρας τὰς βασάνους, ἐνῶ αἱ γυναῖκες ὑφίσταντο μόνον τὴν βάσανον τῶν ἰσπανικῶν υποδημάτων. Τὰ οὕτω καλούμενα ἰσπανικὰ ταῦτα ὑποδήματα συνίσταντο ἐκ σανίδων, αἱ ὁποῖαι ἐδέοντο στερεῶς ἐπὶ τῶν κνημῶν καὶ συνεσφίγγοντο διὰ σχοινίων τόσον δυνατά, ὥστε αἱ κνήμαι συνεπιέζοντο μέχρις οὗ ὁ κατάδικος ἐγίνετο σχεδὸν παράφρων ὑπὸ τῶν πόνων. Ἐκτὸς τούτου ὅμως ἐπηγγύοντο διὰ τινος σφύρας καὶ ξύλιναι σφήνες μετὰ τῶν σανίδων καὶ τῶν κνημῶν πρὸς ἐπαύξῃσιν τῶν ἀλγυδόνων τοῦ βασανιζομένου. Κατὰ τὴν „διὰ τοῦ ὕδατος βάσανον“ ὁ κατάδικος ἐδένετο μὲ σχοινία στερεῶς καὶ μὲ

τὰ σκέλη τεταμένα, ἐπὶ τινος θρανίου, κατόπιν προσηρμόζετο μεταξὺ τῶν ὀδόντων του ἐν κεράτινον χωνίον καὶ κατὰ τοὺς διαφόρους βαθμοὺς ἐνεχέοντο τέσσαρες, πέντε ἢ καὶ ὀκτὼ λίτραι ὕδατος εἰς τὸ στόμα τοῦ καταδίκου. Οἱ πόνοι, τοὺς ὁποίους τὸ περιττὸν ὕδωρ προῦξεν εἰς τὸ σῶμα, ἦσαν φοβερώτατοι καὶ ἔμως ἰσχυρίζονται οἱ κατάδικοι καὶ ὅσοι διέτριψαν πρότερον ἐν τῇ Βαστίλλῃ καὶ ἔγραψαν περὶ τούτου, ὅτι οὐτε ἡ βάσανος αὕτη ἦτο τόσον φοβερά, ὅσον τὰ ἡθικά μαρτύρια, εἰς τὰ ἑποῖα ὑπέκειντο οἱ δυστυχεῖς οὗτοι.

Ὡς γνωστὸν οἱ κατάδικοι ἐνεκλείοντο εἰς τὴν Βαστίλλην οὐχὶ συνεπείᾳ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ διὰ τινος „Lettre de cachet“ τοῦτ' ἐστὶν ἀνοικτοῦ τινος, ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὑπογεγραμμένου ἐντάλματος συλλήψεως. Ἐκατοντάδες τοιούτων ἀνοικτῶν ἐνταλμάτων διενέμοντο εἰς ἐπίσημα πρόσωπα, ἔχοντα ἐπιρροὴν παρὰ τῇ αὐλῇ. Ὅστις ἐξ αὐτῶν εἶχεν ἐχθρόν τινα ἢ ἀντίπαλον, ἤρκει μόνον νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἐχθροῦ του ἐν τῇ κενῇ θέσει τοῦ ἐντάλματος καὶ νὰ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἀμέσως ὁ δυστυχὴς οὗτος συνελαμβάνετο καὶ ἐνεκλείετο εἰς τὴν Βαστίλλην, ἐνθα ἐπὶ τεσσαράκοντα καὶ πενήκοντα πολλάκις ἔτη ἐβασανίζετο καὶ ἐτυράννετο σωματικῶς καὶ ἡθικῶς, χωρὶς ποτὲ νὰ δικασθῇ καὶ χωρὶς οὕτε καὶ νὰ γνωρίζῃ τὸ ἐγκλήμα του.

Κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βαστίλλης εὐρέθησαν ἐν αὐτῇ ἑπτὰ κατάδικοι ζῶντες εἰσέτι, καὶ μεταξὺ αὐτῶν εἰς γέρον, ὅστις ἐπὶ πενήκοντα καὶ ἐπέκεινα ἔτη ἔμενεν ἐν τῇ Βαστίλλῃ ἕνεκα ἐγκλήματος τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἐγνώριζε, καὶ ὅστις προφανῶς εἶχε λησμονηθῇ. Πολλοὶ ἑκατοντάδες θυμάτων περιέπιπτον τοῦ χρόνου προϊόντος εἰς τὴν παραφροσύνην καὶ μετεκομίζοντο κατόπιν συνήθως εἰς Charenton ἢ Vincennes.

Τὰ θυμάτα τῆς Βαστίλλης ἦσαν ἐντελῶς ἀποκεχωρισμένα ἀπὸ τοῦ λοιποῦ κόσμου, ὅστις περιέβαλλεν αὐτοὺς ἔξωθεν τῶν τειχῶν τοῦ φοβεροῦ τούτου δεσμοτηρίου. Δὲν ἐλάμβανον τὴν παραμικρὰν εἰδησιν ἐκ τῶν συμβαινόντων ἔξω τῆς Βαστίλλης, δὲν ἐμάνθανον ἀπολύτως τίποτε περὶ τῶν οἰκογενειῶν των, διότι αἱ ἐπιστολαὶ τὰς ὁποίας ἀπῆλθον ἐκτὸς τοῦ δεσμοτηρίου ἐκρατοῦντο ὑπὸ τῶν φυλάκων. Ἄνευ ἐλπίδος ἀποπερατώσεως τῶν βασάνων των, ἄνευ ἐλπίδος δικαστικῆς ἀποφάσεως ἔμενον κλεισμένοι ἐντὸς τῆς Βαστίλλης ἑκατοντάδες δυστυχῶν θυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξ-επίτηδες ἐλησμονοῦντο, ἕως ὅτου ἡ παραφροσύνη ἢ ὁ θάνατος ἀπελύτρωνεν αὐτά.

Ἀναφέρομεν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν καταδικῶν, ὅστις εὐρέθη ἐν τῇ Βαστίλλῃ, ἀριθμοὺς τινὰς αὐτολεξεί, ὅπως ἴδωμεν διὰ ποίους λόγους συνελαμβάνοντο ἄνθρωποι καὶ ἐνεκλείοντο εἰς τὴν Βαστίλλην. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐγγράφη μετὰ μεγίστης ἀκριβείας καὶ εὐσυνειδησίας ἀπὸ τοῦ 1663 μέχρι τοῦ 1763, ὥστε περιλαμβάνει τὸ διάστημα ἑκατὸν ἐτῶν ἀκριβῶς, καὶ συνετάχθη κατὰ τὰ ὑπάρχοντα πρακτικά καὶ ἄλλα ἐγγράφα ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Βαστίλλης Chevalier.

1684. Ἀρ. 10. Ἰωσήφ Jorin εἶτε Jorina, λακαῖος τοῦ Ἐνετοῦ ἀπεσταλμένου. — Διότι ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν συντρόφων του ἐν τινι προθαλάμῳ ἐν Βερσαλλίαις εἶπε: „Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ φονεύσω τώρα τὸν βασιλέα;“ — 11. Ἡ Besnoit, ὀνομαζομένη d'Arnonville — κακεντρέχης γύναιον καὶ κακολόγον.

1686. Ἀρ. 17. Ὁ Sieur Duprez, ἡ σύζυγός του, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρεταὶ του, ἐκ τῆς λεγομένης ἀναμορφωτικῆς θρησκείας. — Διότι ἤθελον νὰ ἐκδημήσωσι.

1688. Ἀρ. 22. Πολλάνδος. — Διότι ἤθελε νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν διάβολον.

1689. Ἀρ. 23. Ἰωακείμ Girard, πρῶν θαλαμηπόλος καὶ ἐπιστάτης τῆς οἰκίας τοῦ στρατάρχου d'Aumont. — Ἐνεκα ἀνασκαφῆς θησαυρῶν.

1691. Ἀρ. 29. Pierre Jean Mere, ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα ἱατροῦ ἐν Παρισίοις. — Ἐνεκα διανομῆς κακῶν ἱατρικῶν. — Μετὰ τριακονταετῇ διαμονῇ ἐν τῇ Βαστίλλῃ, μετεφέρθη εἰς Charenton παράφρων.

1697. Ἀρ. 31. Ἰωάννης Φρειδερίκος Ἐξ ἢ Ἐκ, Σάξων, πρῶν ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὰ Βρανδεμβουργικά στρατεύματα. — Διότι ἐθεωρεῖτο ὑποπτος(?).

1738. Ἀρ. 65. Ὁ Sieur Dupere ἢ de Chambot. — Διότι προσέβαλε τὴν δεσποινίδα Julin ἐκ τοῦ μεγάλου θεάτρου.

1747. Ἀρ. 83. Ἡ μικρὰ Saint-Père, κοράσιον ἑπταετὲς ἢ ὀκταετὲς. — Ὑποκειμένη εἰς σπασμούς. — Ἡ φυλάκισις αὐτῆς διήρκεσεν ἐν ἔτος σχεδόν.

Τὸ μικρὸν τοῦτο ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν καταδικῶν ἀρκεῖ ὅπως ἀποδείξῃ τὴν φοβερότητα τῆς φυλάκισις ἐν τῇ Βαστίλλῃ διὰ τόσον μηδαμινὸς λόγους καὶ ἄνευ ἐλπίδος διαδικασίας καὶ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωμεν ὅτι βραδύτερον, ἕνεκα διαφόρων ἀποπειρῶν δραπετεύσεως, ἡλαττώθησαν ἐπὶ μῆλλον καὶ μᾶλλον αἱ λεγόμεναι ἐλευθερίαι, τῶν ὁποίων κατ' ἀρχὰς ἀπῆλθον οἱ κατάδικοι. Ἀφῆρσαν ἀπ' αὐτῶν τὸν περίπατον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε εἶχον ἐντὸς τοῦ δεσμοτηρίου ἐπὶ μίαν ὥραν καθ' ἑκάστην ἡμέραν· τοῖς ἀφῆρσαν γραφίδας, μελανοδοχεῖα, χάρτην, βιβλία καὶ πᾶσαν συναναστροφὴν μετ' ἄλλου προσώπου. Οἱ φύλακες οἵτινες ἔφερον εἰς τοὺς καταδικῶν τὴν τροφὴν, συνωδεύοντο πάντοτε ὑπὸ τινος ἀξιωματικοῦ, διὰ νὰ μὴ συνομιλῶσι μετ' αὐτῶν. Ἐκράτουν καὶ τὰς ὑπὸ τῶν καταδικῶν ἀποστελλομένας ἐπιστολάς καὶ τὰς πρὸς αὐτοὺς ἐκ τῶν οἰκογενειῶν των ἀπευθυνομένας, οὕτως ὥστε δὲν εἶχον τὴν ἐλαχίστην συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου, καὶ ἐν συντόμῳ ἐφήρμοζον ὀλόκληρον βασιανιστικὸν σύστημα, τοῦ ὁποίου ἡ φρικαλεὴς μόλις διὰ τῆς ἀνευρέσεως τῶν ἐγγράφων ἐκείνων καὶ ἰδίᾳ διὰ τῶν ἐν αὐτοῖς διατάξεων καὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βαστίλλης δημοσιεύσεων ἐγένετο γνωστὴ.

Καὶ ἐν τούτοις διάφοροι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν γενόμεναι ἀπόπειραι δραπετεύσεως ἐπέτυχον, ὡς π. χ. ἡ τοῦ κυρίου Latude καὶ τοῦ φίλου του. Ἀπόσπῳμεν ἐκ τοῦ ἀπομνημονεύματος τοῦ Latude: „Ἡ φυγὴ μου ἐκ τῆς Βαστίλλης κατὰ τὴν νύκτα τῆς 25. πρὸς τὴν 26. Φεβρουαρίου 1766“ τὴν περιγραφὴν τῆς λίαν ἐνδιαφερούσης καὶ ἀξιοπεριέργου ταύτης δραπετεύσεως. Ὁ Latude καὶ ὁ φίλος του, οἵτινες ἦσαν κλεισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ κελίῳ, ἔσχισαν ὅλα των τὰ φορέματα εἰς στενὰς λωρίδας καὶ συστρέψαντες αὐτὰς κατεσκεύασαν σχοινία. Εἰς ταῦτα προσήρμοσαν τὰ ξύλα, ἅτινα τοῖς ἐδίδοντο πρὸς θέρμανσιν καὶ τὰ ὁποῖα ἐκεῖνοι ἔκρυπτον ὑπὸ τὸ διπλοῦν πάτωμα τοῦ κελίου των, καὶ ἀπετέλεσαν εἶδος κλίμακος. Μετ' ἀπεριγράπτους πόνους καὶ μόχθους κατάρθωσαν πρὸς τούτοις ἐκ τῶν σιδηρῶν ἀγκυρίδων, μετὰς ὁποίας ἡ πτυκτὴ τράπεζά των ἦτο προσηλωμένη εἰς τὸν ταίχον τοῦ κελίου, νὰ κατασκευάσωσιν ἐργαλεῖα πρὸς διατρήσιν τῶν τειχῶν, ἐξ ἐνὸς παλαιοῦ σιδηροῦ λυχνέως (καντηλιέρη) κατεσκεύασαν πριόνιον καὶ ἐξ ἐνὸς χαλυβδίνου πυρεῖου μικρὸν μαχαίριον. Λίαν ἐνδιαφέρουσα εἶνε ἡ διήγησις τοῦ κυρίου μέρους τῆς φυγῆς, ὅπερ ἔχει ὡς ἐξῆς:

Η ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ.
Εἰκὼν ὑπὸ H. Martinovic.

„Ἐπὶ τέλους ἔφθασεν ἡ κρισιμωτάτη στιγμή τῆς δραπετεύσεως. Μόλις μᾶς ἔφεραν τὸ δεῖπνον, ἤρχισα ἀμέσως νὰ ἀναρριχῶμαι ἐντὸς τῆς καπνοδόχης, ἃν καὶ εἶχον κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην φοβεροὺς ρευματικούς πόνους εἰς τὸν ἀριστερόν βραχίονα. Ὑπέφερα τὸ πάνδεινα ἕως οὗτο νὰ φθάσω εἰς τὸ στόμιον τῆς καπνοδόχης. Ἡ αἰθάλη μὲ ἐπνίγε σχεδόν, διότι δὲν ἐγνώριζον ποῖα μέσα μεταχειρίζονται κατὰ τῆς αἰθάλης οἱ καπνοκαθαρισταί. Ἐκτὸς τούτου δὲν ἐρόρουν προφυλακτικὰ δέρματα περὶ τοὺς ἀγκῶνας καὶ τὰ γόνατα· ὡς ἐκ τούτου οἱ ἀγκῶνες καὶ τὰ γόνατά μου ἐξεδερματίσθησαν καὶ τὸ αἷμα κατέρρεεν ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τὰ σκέλη μου. Ὅτε τέλος πάντων ἔφθασα ἐπάνω, ἐκάθησα ἱππῆδόν ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ στομίου τῆς καπνοδόχης, ἐξήγαγον ἐκ τοῦ θυλακίου μου τολύπην σπάγου καὶ κρατῶν ἐν τῇ χειρὶ τὸ ἕτερον ἄκρον ἀφῆκα τὴν τολύπην νὰ καταπέση ἐκτυλισσομένη ἐντὸς τῆς καπνοδόχης. Εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σπάγου ἔδесεν ὁ φίλος μου τὸ ἄκρον ἐνὸς σχοινίου, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο προσδεδεμένη ἡ σακκοπήρα μου. Ὅτε ἔλαβον εἰς τὴν χεῖρά μου τὸ ἄκρον τοῦ σχοινίου, ἀνεβίβασα δι' αὐτοῦ τὴν σακκοπήραν, τὴν ἔλυσα καὶ τὴν ἔρριψα ἐπὶ τοῦ ἀναχώματος τοῦ πύργου. Ἀκολουθῶς ἔρριψα ἐκ νέου τὸ σχοινίον εἰς τὴν καπνοδόχην κρατῶν τὸ ἕτερον αὐτοῦ ἄκρον ἐν τῇ χειρὶ μου, ἀνείλκυσα ἀλληλοδιαδόχως τὴν ξυλινὴν κλίμακα, τὰς δύο σιδηρᾶς ῥάβδους καὶ τὰ λοιπὰ ἐργαλεῖα. Ἀφοῦ ἀνείλκυσα πάντα ταῦτα εἰς τὴν κορυφὴν τῆς καπνοδόχης, κατέρριψα πάλιν διὰ τελευταίαν φορὰν τὸ σχοινίον, διὰ νὰ ἀνελκύσω τὴν σχινόπλοκον κλίμακα.

Ἐτράβησα τὸ μεγαλύτερον ἄκρον πρὸς τὸν ἑαυτόν μου, καὶ ἀφῆκα τόσον μόνον εἰς τὴν καπνοδόχην ὅσον ἐχρειάζετο πρὸς τὴν ἀνάβασιν. Εἰς ἐν σημεῖον, τὸ ὅποιον μοι ἔδωκεν ὁ φίλος μου, ἔπαυσα νὰ τραβῶ, περιέπλεξα τὸ σχοινίον εἰς ἐν διάξυλον, τὸ ὅποιον εἶχμεν κατασκευάσει ἐξ ἐπίτηδες πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ τὸ ἔθηκα ἐρίζοντίως ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς καπνοδόχης, οὕτως ὥστε ὁ φίλος μου Ἀλλέγγρος ἠδύνατο νὰ ἀναβῇ εὐκόλως καὶ ἀνέτως. Ἀκολουθῶς ἀνείλκυσαμεν ἐντελῶς τὴν κλίμακα, ἐρρίψαμεν τὸ τελευταῖον ἄκρον πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς καπνοδόχης καὶ κατέβημεν ἀμφότεροι συγχρόνως ἐπὶ τοῦ ἀναχώματος τῆς Βαστίλλης.

Δύο ἵπποι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ φέρωσι τὰ πρὸς δραπέτευσεν ἐργαλεῖά μας. Ἠρχίσαμεν κατὰ πρῶτον νὰ τυλίσωμεν τὴν σχινόπλοκον κλίμακα· ὁ ἀποτελεσθεὶς ἐκ τῆς περιτυλίξεως κύλινδρος εἶχε τεσσάρων ποδῶν ὕψος καὶ ἐνὸς ποδὸς πᾶχος. Τὸν κύλινδρον τοῦτον μετεφέραμεν εἰς τὸν καταλληλότετον διὰ τὴν κατάβασιν πύργον. Ἐκεῖ ἐδέσαμεν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄκρου τὴν κλίμακα εἰς ἐν τηλεβόλον καὶ ἐκρεμάσαμεν αὐτὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου. Μόλις μετὰ δύο ὥρας ἀπεπερατώσαμεν τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην κατάβασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἐλάχιστον παραπάτημα θὰ ἐπέφερε

τὸν βέβαιον θάνατον, καὶ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθημεν πολλὰκις νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅπως καταβιβάσωμεν ὅλα τὰ πρὸς φυγὴν ἀναγκαιοῦντα ἐργαλεῖά μας.

Ἐπειδὴ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἔβρεχε, περιεφέρετο ἡ φρουρὰ εἰς τὸν διάδρομον τοῦ προμαχώνος εἰς ἀπόστασιν τὸ πολὺ ἐξ ὀργυῶν ἀφ' ἡμῶν. Τοῦτο μᾶς ἐμπόδιζε νὰ καταβῶμεν εἰς τὰς ἐπάλλξεις καὶ ἐκείθεν εἰς τὸν κῆπον. Ἠναγκάσθημεν λοιπὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους, τοῦθ' ἔπερ ἦτο καὶ τὸ ἀσφαλέστερον. Ἐβασίσαμεν κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ τεῖχος τὸ ὅποιον, μετὰξὺ τοῦ Gouvernement καὶ τοῦ κήπου, χωρίζει τὴν τάφρον τῆς Βαστίλλης ἀπὸ τῆς τάφρου τῆς πύλης Saint-Antoine. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην εὐρίσκετο πρότερον μικρά τις τάφος μιᾶς περὶπου ὀργυῖας πλάτους καὶ ἐνὸς μέχρι δύο ποδῶν βάθους. Ἐπειδὴ ὁ ποταμὸς εἶχε πλημμυρήσῃ, ἱστάμεθα ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς μικρᾶς τάφρου ἐν τῇ θέσει ταύτῃ, καὶ τὸ ὕδωρ ἔφθανε μέχρι τῶν μασχαλῶν ἡμῶν. Καθ' ἣν στιγμήν ἐτοιμαζόμεν μὲ τὸ σίδηρον, τὸ ὅποιον εἶχον μετασχηματίσῃ εἰς τρύπανον, νὰ ἀνοίξω μίαν ὀπὴν εἰς τὸν ἀσβέστην μετὰξὺ δύο τετραπέδων λίθων, ὅπως ἐμπήξω ἐν αὐτῇ τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους, διέβη ἡ περίπολος, τὸ πολὺ δέκα ἕως δώδεκα πόδας ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας, μὲ τὸν μέγαν φανὸν τῆς.

Διὰ νὰ μὴ ἀνακαλυφθῶμεν, ἠναγκάσθημεν νὰ βυθισθῶμεν εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τοῦ πώγωνος. Ἀφοῦ ἀπεμακρύνθη ἀφ' ἡμῶν ἡ περίπολος, ἤνοιξα δύο τρύπας εἰς τὸν ἀσβέστην μὲ τὸ τρύπανον, ἐνηρμόσαμεν εἰς αὐτὰς τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους, καὶ ὁ τετράπεδος λίθος ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐξεμοχλεύθη. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἤρχισα νὰ διαβεβαίω τὸν σύντροφόν μου περὶ τῆς πληρεστάτης ἐπιτυχίας τῆς φυγῆς μας. Ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα μέχρι τοῦ λαιμοῦ ἐμβαπτισμένοι εἰς τὸ παγετῶδες ὕδωρ, τὰ μέλη μας εἶχον ἀποναρκοῦθῃ σχεδὸν ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἐν τούτοις ὅμως ἀκόμη πρὸ τοῦ μεσανυκτίου εἶχον ἀποσπάσῃ ἀρκετοὺς λίθους, ὥστε νὰ γεμίσωσι δύο φορτηγούς ἀμάξας.

Μὲ ὑπερανθρώπους μόχθους, ἀφοῦ οἱ δύο δυστυχεῖς δραπέται ἐντὸς τοῦ παγετώδους ὕδατος μόλις καὶ μετὰ βίας διέφυγον τὸν ὑπὸ τοῦ ψύχους θάνατον, κατῳρῶσαν ἐπὶ τέλους νὰ φύγωσιν ἐκ τῆς Βαστίλλης. Ἀλλὰ μετὰ τέσσαρας μόλις ἐβδομάδας ὁ δυστυχὴς Ἀλλέγγρος συνελήφθη πάλιν ἐν Βρυξέλλαις καὶ ἐπανήχθη ὀπίσω εἰς τὴν Βαστίλλην, ὅπου ἐκ τῆς πολλῆς θλίψεως καὶ ἀπελπισίας ἀπώλεσε τὰς φρένας. Πέντε μῆνας βραδύτερον περιέπεσε καὶ ὁ Latude ἐν Ὀλλανδίᾳ εἰς τοὺς ὄνυχας τῆς γαλλικῆς ἀστυνομίας καὶ ἤχθη εἰς Vincennes, ὅπου ἔμεινε φυλακισμένος μέχρι τοῦ ἔτους 1784. Ὁ Latude ἐπέζησε καὶ ἠξιώθη νὰ λάβῃ τὴν παράδοξον ἱκανοποίησιν, νὰ ἴδῃ τὰ πρὸς φυγὴν ἐργαλεῖά του, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Βαστίλλης ἀνευρέθησαν ἐν τῷ ἀρχεῖῳ, μετὰ τῶν ἄλλων φοβερῶν μνημείων τοῦ δεσμωτηρίου τούτου ἐκτεθειμένα ἐν Λούβρῳ κατὰ τὸ ἔτος 1789.

Η ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΝΕΓΟΥΣ ΝΕΓΕΣΤΙ.*)

Πανταχόθεν ὑπὸ μωαμεθανικῶν καὶ ἐθνικῶν λαῶν περικυκλουμένη ὑφούται ἐν τῇ καυματώδει βορειανατολικῇ ἄκρᾳ τῆς Ἀφρικῆς ὁρεινὴ τις χώρα, ἐν ᾗ ὁ χριστιανισμὸς διετηρήθη μέχρι τῆς σήμερον ἀκλόνητος. Ὑπερμεγέθῃ ὄρη ἐγεί-

ρουν ὡς γίγαντες μέχρι τῶν νεφελῶν τὰς ἀγερῶχους αὐτῶν κεφαλὰς, αἵτινες κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἔτους διατελοῦσι κεκαλυμμένοι ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων. Ἡ ὁρεινὴ αὕτη χώρα εἶνε ἡ Ἀβυσσινία, ἡ χώρα ἐκείνη, ἣτις ὡς κρᾶ-

*) Ἐνεκα δυσαρέστου τινὸς παρενοήσεως, τὴν ὁποίαν δυστυχῶς δὲν ἐπροφθάσαμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν ἐγκαίρως, δὲν ἰδυνήθημεν νὰ λάβωμεν τὰς σχετικὰς εἰκόνας, ὧν τὴν ἐξήγησιν καὶ ἐρμηνείαν ἐσκόπει κυρίως τὸ ἀνωτέρω ἐκ τοῦ γερμανικοῦ μεταφρασθὲν ἄρθρον.